

MŽP ZPRÁVODAJ

1/2020



- 3 Bez vody nebude život**
- 7 Nová zelená úsporám zaznamenává rekordní nárůst zájmu**
- 11 Koronavirus v otázkách a odpovědích**



Úvodní slovo ministra

Vážení čtenáři,

již několik měsíců žije celý svět v nelehké době a naše běžné plány a starosti musely jít trochu stranou. Ale přese všechno, co právě prožíváme, mě velice těší, že jsme jako lidé neselhali. Opět se projevila česká schopnost v krizových situacích se semknout, umět improvizovat a obětavě pomáhat potřebným. Za to vám všem z celého srdce děkuji.

Ukazuje se, že až bezprostřední krize pomine, budeme muset přehodnotit způsob života na naší Zemi. Vztít současnou situaci jako určité varování a zaměřit se na větší soběstačnost v potravinách a u řady strategických výrobků, rozumně využívat zdroje a omezit masové cestovní aktivity, při kterých doslova hltáme svět. Každá krize je šancí na změnu. Musíme se zcela vážně bavit o tom, jak přestat zbytečně vozit zboží tam a zpátky a zatěžovat planetu.

Za oblast životního prostředí se snažíme být připraveni. Nabízíme spoustu dotačních programů na adaptaci na sucha, snižování spotřeby energie a využívání energie obnovitelné. Jde o projekty na zachytávání dešťovky, zadržování vody v krajině i šetření pitnou vodou nebo vyhledávání nových zdrojů vody, podporujeme sázení stromů... Jde o tisíce menších i větších projektů pro občany, města, obce i různé organizace. Navíc naše programy typu Nová zelená úsporám nebo Kotlíkové dotace pomáhají nejen životnímu prostředí, ale mohou opět nastartovat ekonomiku, protože je realizují tisíce živnostníků a malých a středních podnikatelů. K dispozici je dotační výzva na projektovou přípravu vodovodů a přivaděčů pitné vody do obcí, abychom byli připraveni na nové programové období po roce 2020. Peníze na opatření proti suchu a klimatickým změnám budeme mít neustále k dispozici. Přemýšlejte, kde byste je mohli využít a inspirujte se i tímto Zpravodajem.

Richard Brabec

Obsah

3 Bez vody nebude život

7 Nová zelená úsporám zaznamenává rekordní nárůst zájmu

10 Covid-19: svět v oddechovém čase

11 Koronavirus v otázkách a odpovědích

12 Bez viru i bez obalu

14 Pomáháme sobě i jiným

ZPRAVODAJ č. 1/2020
Ministerstva životního prostředí

Vydalo Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Kontakt: zpravodaj@mzp.cz

Připravili:
tiskové a PR odd. MŽP, Daniel Tácha

Fotografie:
z archivu MŽP, SFŽP ČR a Depositphotos

Máte zájem o odebrání Zpravodaje?

Napište na adresu:

zpravodaj@mzp.cz

Bez vody nebude život



Ministr životního prostředí Richard Brabec vyzval kraje, města, obce, domácnosti i podnikatele, aby se spolupodíleli na realizaci projektů proti suchu. Nedostatek vody je podle něj problém, který je možná ještě závažnější než současná pandemie covid-19.



Lidé by se měli zejména zamyslet nad globální klimatickou změnou. A ne kvůli konání další z mnoha mezinárodních konferencí, na níž se sejdou politické špičky, ale kvůli bezprecedentnímu nedostatku vody, který trápí Česko už nyní

Dotace na opatření proti suchu



Výsadba stromů

ZDE



v období, kdy dříve býval vody dostatek, a v takové míře se sucho objevovalo až během vrcholného léta.

Česká republika je střecha Evropy a žádná voda k nám nepřitéká. Všechna odteče a my ji musíme udržet tady, aby se zasakovala, aby náš malý vodní koloběh nebyl nahrazen právě tím velkým vodním koloběhem, kdy vodu sice odvedeme do moře, ale dnes ji potřebujeme mít tady. A na tom by se měly podílet všechny kraje, města, obce, každý podnikatel, zemědělec, ale i domácnost.

DATA JSOU KATASTROFICKÁ

Česko v letošním prvním čtvrtletí podle odborníků zažívá největší suchu za posledních 500 let. Hlavním důvodem je mimořádně teplá zima, nedostatek sněhu a málo srážek. A také zvyšující se průměrná teplota, která má na svědomí mnohem větší výpar vody včetně delší vegetační sezony náročné na vodu. Problém prohlubuje i zvyšování deficitu vody na našem území v posledních šesti letech.

„Jde o naprosto katastrofickou situaci, protože nyní by měla být země prosycena vodou a toky řek na svých maximech. Nám ale v některých krajích za



posledních šest let kumulativně chybí už více než roční úhrn srážek. Například v Královéhradeckém kraji jsme v deficitu tisíc procent. Celorepublikově nám pak v průměru chybí 60 procent ročního úhrnu srážek,” vysvětluje Richard Brabec.

Dodejme, že roční úhrn srážek v Česku činí cca 680 litrů na metr čtvereční





ročně. Tohoto stavu Česko ale nedosáhlo už v předchozích letech 2015 až 2018, kdy zaznamenalo doposud nejsušší roky ve své novodobé historii. Při hlubším pohledu je situace ještě horší. Od roku 2014 do letoška vychází roční úhrn srážek na cca 400 litrů na metr čtvereční.

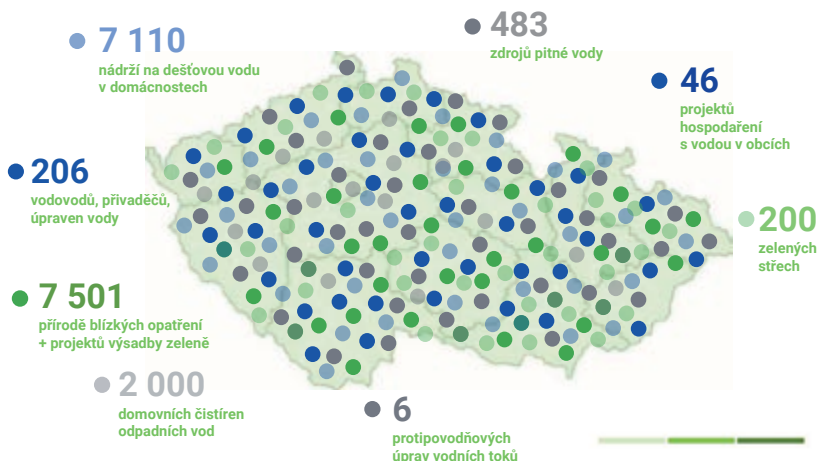


MUSÍME SE PŘIZPŮSOBIT

Se suchem se však potýká i sousední Německo, Rakousko, Polsko a další evropské státy, například Maďarsko. Situace je podle ministra vážná. Stejně tak vážná, jako je kůrovcová kalamita, která má mimo jiné i přímou souvislost se suchem. Vyprahlé stromy nemají dost sil, aby se bránily nájezdům lýkožrouta smrkového. A problém je, že k suchu se přidávají i další výkyvy, jako jsou změny v atmosférickém proudění, extrémní rozložení srážek, kdy v jednu chvíli krajinu zalije enormní množství vody, aby o kousek dál nespadla ani kapka. Problém způsobuje i vzrůstající teplota a s ní související vyšší výpar.



OD ROKU 2014 JSME PODPOŘILI VÍCE NEŽ 15 TISÍC PROJEKTŮ



PODPOŘENÉ PROJEKTY V ROCE 2019

Podpořeno 4 606 projektů s náklady přes 2 mld. Kč.

- 359 km nových vodovodů
- 14 nových/rekonstruovaných úpraven vody
- 200 000 lidem se zlepšila dodávka pitné vody ve 120 obcích
- 81 000 lidí v 80 obcích získalo nově přístup k pitné vodě
- 19 km revitalizovaných toků
- 100 tůní, mokřadů, rybníků
- 54 000 vysázených stromů
- 150 000 m³ uspořené pitné vody
- 3 164 m² zelených střech
- 814 projektů pro obnovu přirozené funkce krajiny

Každý den jsme podpořili nejméně 12 projektů.



„My neporučíme větru dešti, ale musíme se na to, co nás čeká, připravit, musíme se znovu naučit s vodou hospodařit, aby ani jediná její kapka nepřišla nazmar,“ říká ministr Richard Brabec.

A právě z toho důvodu apeluje na kraje, města a obce, podnikatele a domácnosti, aby využívali všech programů Ministerstva životního prostředí pro udržení a zachování vody v krajině, ale i dalších programů, které s vodou souvisejí. Nelze očekávat, že se situace s nedostatkem vodylepší sama od sebe. Naopak je třeba se adaptovat na to, že voda bude mnohem vzácnější komoditou než kdykoli předtím.

Dotace na opatření proti suchu

Průzkumné vrtý zdrojů pitné vody
ZDE



„Máme velké plány i s tzv. šedou vodou, která jde z umývárny, z vany, kterou dnes vypouštíme do kanalizace. Například v Izraeli jsou schopni takovou vodu třeba UV zářením a dalšími způsoby hygienizovat a znovu používat. To je oblast, ve které máme u nás jediné rezervy, šedé vody znovu využíváme velice málo,“ říká ministr Brabec.

PENÍZE NA BOJ SE SUCHEM VŽDY SEŽENEME

Jen loni MŽP prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR financovalo výstavbu 359 kilometrů nových vodovodů. Dále posílilo zdroje pitné vody a na pitnou vodu nově napojilo více než 281 tisíc lidí. Podpořilo i vznik 3164 m² zelených střech, které v městských aglomeracích zachytávají vodu





a zlepšují mikroklima v horkých letních dnech.

V české krajině ministerstvo loni podpořilo vznik stovky nových tůň, rybníků a mokřadů, výsadbu 54 tisíc stromů a klíčová byla i podpora 814 projektů na obnovu přirozené funkce krajiny, tedy projektů pro adaptaci krajiny na suchu a posílení biodiverzity.

„Chci všechny ujistit, že peníze na boj se suchem vždy seženeme. V případě dočerpání stávajících výzev budeme připraveni finance i navýšit, abychom dokončili co nejvíce projektů. A to budeme dělat každý rok. Čelíme totiž nejvážnějšímu suchému období v českých zemích za poslední stovky let a tomu musí odpovídat naše kroky. Bez vody prostě nebude nic,“ uzavírá ministr Richard Brabec.

CO SE CHYSTÁ LETOS

„V letošním roce jsme připraveni naše tempo ještě zvýšit. Už nyní máme otevřené výzvy celkem za 2,5 miliardy korun, které dokážou zafinancovat na tři tisíce projektů,“ říká ministr Brabec.

Podle ministra budou pro obce i domácnosti stále otevřeny programy Dešťovka. Další peníze ministerstvo opět poskytne na prohlubování vrtů pro zdroje pitné vody, na zadržování vody v krajině a také výsadbu stromů. O 100 milionů korun navíc dostane program na pořízení nádrží na dešťovou a hospodaření se šedou vodou v domácnostech. Dalších 100 milionů korun navíc půjde na výsadbu stromů. Zvýší se i dotační podpora u zelených

střech v programu Nová zelená úsporám.

MŽP jedná rovněž s Evropskou komisí o navýšení prostředků v Operačním programu Životní prostředí na projekty pro zadržování vody v krajině, zlepšování bilance podzemních vod nebo na revitalizaci a budování tůň, mokřadů, nové zeleně, rozlivů řek a úpravy toků, protože u těch v poslední době vzrostl zájem o desítky procent. Aktuálně bylo schváleno 217 nových projektů za téměř 1 miliardu korun, která poputuje na obnovu vodních prvků v krajině a revitalizaci sídelní zeleně včetně vodních prvků.

ADAPTACE JE NEZBYTNÁ

Sucho spolu s povodněmi jsou dvěma extrémními důsledky probíhající klimatické změny, na kterou je třeba se adaptovat a z pozice státu operativně reagovat. Za posledních pět let dosáhly celkové investice MŽP a MZe do opatření spojených se suchem téměř 40 miliard korun.

Samozřejmě, že stát musí být schopen také pokrýt nedostatek pitné vody, jako byl třeba při katastrofálním suchu v roce 1993, kdy byly vodou z cisteren zásobovány stovky obcí. To se pravděpodobně stane v budoucnu běžnou součástí našich životů. Stát na to musí reagovat a musí na to najít i peníze.

Kromě všech dotačních programů vláda v roce 2019 schválila společný návrh MŽP a MZe nove-

ly vodního zákona (č. 254/2001 Sb.), který umožní úřadům větší regulaci odběrů vody v případě sucha. Systém operativního řízení během sucha nastavuje podobně, jako je tomu již nyní během povodňových situací.

V prosinci 2018 spustilo MŽP na stránkách ČHMÚ systém pro monitoring a predikci sucha HAMR, jako službu široké veřejnosti pro lepší informovanost o aktuálním stavu i vývoji sucha, a stále ho zdokonaluje. Díky tomu se lidé mohou zorientovat, kde přesně a jak závažné je na území České republiky sucho, jestli se v nejbližších dnech změní, a připravit se na jeho možné dopady s předstihem – šetřit s pitnou vodou, zadržet srážkovou vodu apod.

HAMR monitoruje budoucí sucho meteorologické, agronomické, hydrologické a pomocí tzv. souhrnného indexu sleduje rovněž požadavky na vodu. Vodoprávní úřady tak mohou zjistit, kolik vody, kde a z jakých zdrojů se čerpá, a podle toho se dá využí-

vání zdrojů regulovat tak, aby jí byl dostatek pro klíčovou infrastrukturu a pro pitné účely. Z pohledu využívání vodních zdrojů jde o zcela převratný systém sledující nakládání s vodou na území celého státu.

Náš Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka také na dvou experimentálních lokalitách (v Krušných horách a na jižní Moravě) testuje technologii břehové infiltrace a zadržování podzemní vody pomocí těsnicí clony. Pokud se prokáže dostatečná funkčnost takového systému zadržování vody, bude možné vodou z povrchu, v době, kdy jí bude hodně, dotovat podzemní zásoby. Taková zařízení by pak mohla existovat na různých místech po celé republice a zajišťovat vodu pro města i obce velmi přirozeným způsobem.

NÁRODNÍ KOALICE PRO BOJ SE SUCHEM JIŽ POČTVRTÉ

Čtvrté setkání odborníků s politiky v rámci tzv. Národní koalice pro boj se suchem 12. 5. 2020 mělo na programu jednání o krizových scénářích pro případ nedostatku vody nebo o připravenosti obcí na období sucha, vodohospodářů i Správy státních hmotných rezerv a také o připravovaných

Dotace na opatření proti suchu



Dešťovka pro domácnosti

ZDE

Dotace na opatření proti suchu



Velká Dešťovka pro obce a města

ZDE





byli motivováni i investoři komerčních objektů," pokračuje ministr Brabec.

Odborníci i politici v čele s premiérem Andrejem Babišem, ministrem životního prostředí Richardem Brabcem a ministrem zemědělství Miroslavem Tomanem diskutovali také o dostupnosti a zajištění pitné vody před začátkem léta. K omezení využívání pitné vody pro jiné účely dle informací Ministerstva zemědělství došlo aktuálně už v 50 obcích a množství takových obcí bude s příchodem léta nepochybně stoupat. „Naše připravenost na zásobování obyvatel pitnou vodou cisternami, pokud to bude potřeba, je dostatečná, vodu lze dovážet i na desítky kilometrů daleko, takže se lidé o dostupnost pitné vody nemusí bát,“ uvedli zástupci SOVAK i Správy státních hmotných rezerv.



Jedním z důležitých opatření ke zlepšení stavu krajiny bude také omezení maximální výměry jedné plodiny na třicet hektarů. Od letoška platí toto omezení na půdě ohrožené erozí, tedy zhruba na 600 tisících hektarů. Od příštího roku bude platit na veškeré půdě v celé republice.

opatření v oblasti adaptace krajiny. Podle odborníků je současná suchá epizoda, kterou Česko prochází od roku 2015 a která stále nekončí, nejhorší za posledních 500 let. Aktuální průtoky v řekách jsou na některých místech pod 10 procenty dlouhodobého průměru.

„Zadržování vody v krajině i v urbanizovaném prostředí je jedním z klíčových opatření pro dotaci podzemních vod, a i jedním z nejdůležitějších opatření v boji se suchem. Do novely vodního zákona jsme proto navrhli novou povinnost: u jakékoliv nové výstavby dešťovou vodu buď akumulovat a následně využívat, vsakovat na pozemku, nebo umožnit její výpar. Zjednodušeně řečeno každý investor bude muset u nových objektů vybudovat retenční nádrž či zasakovací objekt a odvod dešťové vody do kanalizace bude umožněn jen v případech, kdy bude prokazatelně doloženo, že jiné

řešení hospodaření se srážkovou vodou není možné,“ vysvětluje ministr Brabec. Novela zákona by po projednání ve Sněmovně mohla začít platit od roku 2021. Od té doby by povinnost byla závazná.

Jedním z podstatných opatření na podporu rozvoje zelených střech je návrh Ministerstva životního prostředí na snížení odvodů za srážkovou vodu pro komerční a městskou výstavbu v případě vybudování zelených střech úpravou příslušné vyhlášky Ministerstva zemědělství. „Vedle zvýšení dotační podpory na realizaci zelených střech u rodinné a bytové výstavby z 500 Kč/m² na 800 Kč/m², kterou jsme ohlásili počátkem května, by tak nově

Dotace na opatření proti suchu



Obnova přirozených funkcí krajiny – mokřady, tůň, revitalizace toků

ZDE



Návrh novely vodního zákona
ZDE

HAMR
ZDE



Nová zelená úsporám zaznamenává rekordní nárůst zájmu

Ani přes nouzový režim kvůli krizi covid-19 se život nezastavil. Mnohé domácnosti mají nyní naopak čas řešit věci, na které jim jindy nezbývá čas. Mezi ně patří i modernizace a úspory energií u rodinných domů za pomoci dotací z programu Nová zelená úsporám.

„Tento dotační program, na jehož realizaci se podílí zejména živnostníci a malé firmy, má zcela jednoznačně potenciál pomoci domácí ekonomice, utlumené současnou krizí. Díky dobře nastavenému systému podpory a vysokému finančnímu pákovému efektu přináší program z jedné investované koruny z veřejných prostředků zpět do našeho hospodářství minimálně tři další koruny a zároveň napomáhá k vytvoření nebo udržení desítky tisíc pracovních míst,“ zdůrazňuje ministr



Richard Brabec výrazné ekonomické a sociální přínosy programu, jehož primárním cílem je úspora energií a podpora snižování emisí skleníkových plynů.

Zájem o příspěvky z programu Nová zelená úsporám neopadá ani v době pandemického stavu. Státní fond životního prostředí ČR přijal za první tři měsíce letošního roku 3 489 žádostí o dotace v objemu téměř 800 milionů korun, což je o třetinu více než v prvním čtvrtletí roku 2019, a žádosti přibývají i v posledních týdnech.

Úřad vyšel vstříc žadatelům s ohledem na pandemii koronaviru již během března. Operativně upravil podmínky programu a prodloužil veškeré běžící lhůty na dodání podkladů. Domácnostem, které instalovaly fotovoltaickou elektrárnu a nestihly vyřídit potřebné potvrzení od distribuční společnosti, usnadnil čerpání dotací a současně

rozšířil možnosti elektronického předání podkladů k žádostem, což čerpání podpory ve složité době výrazně zjednodušuje.

„Podání žádosti lze provést plně elektronicky přes webové stránky programu. Dotaci fond žadatelům schválí do tří týdnů a po uvolnění nouzového stavu se tak mohou pustit do stavebních prací,“ říká ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman.

Právě teď nastává ideální doba pro realizaci stavebních opatření a montážních

práci, které program podporuje. Patří sem zateplování budov, stavba nízkoenergetických a pasivních domů, instalace úsporných zdrojů tepla či domácích solárních elektráren. Díky těmto opatřením a až 50procentní dotaci lidé výrazně ušetří na výdajích za energie a současně pomohou životnímu prostředí. Navíc je možné realizovat některá opatření svépomocí za dozoru odborné firmy.

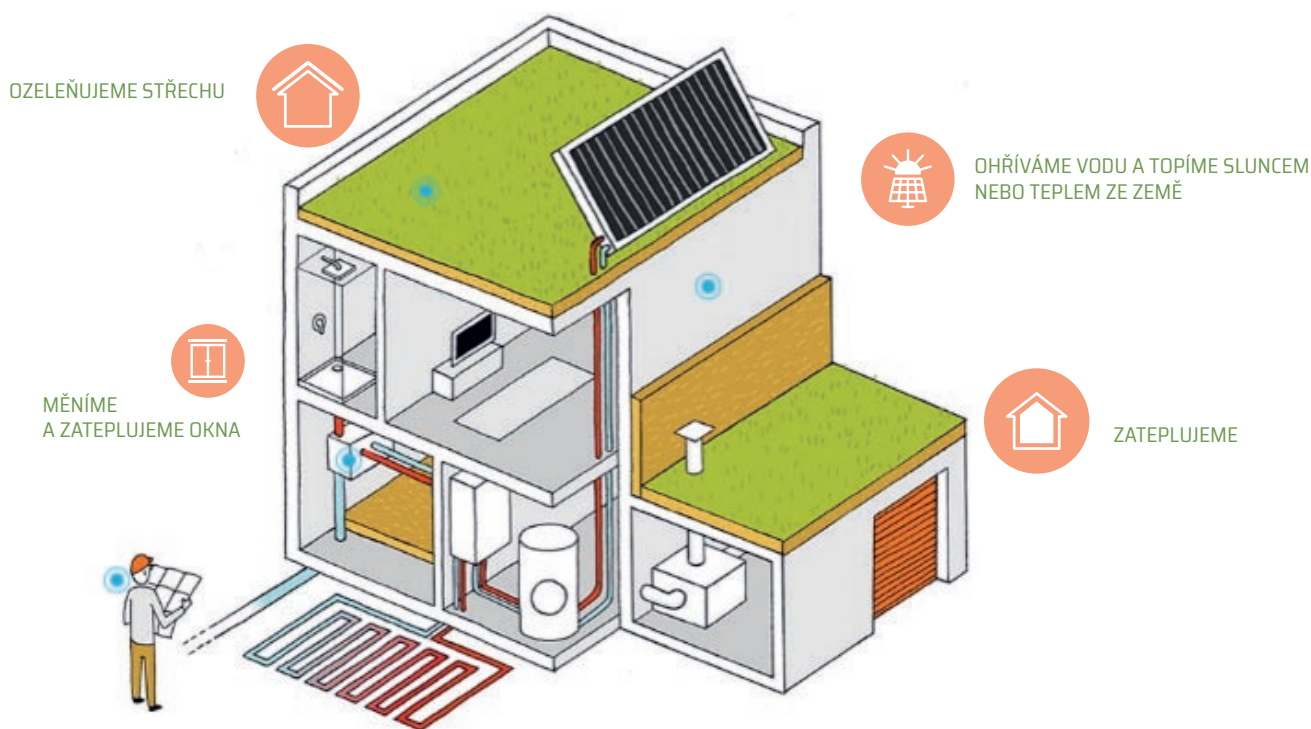
šení podmínek a rozšíření podpory o výkonný fotovoltaický systém bez akumulace elektrické energie s dotací 80 000 korun. Podpora se navýšila také u centrálních systémů pro využití tepla z odpadních vod, a to až na 35 000 korun.

Zcela nově program Nová zelená úsporám podpoří nejen výstavbu, ale také nákup novostavby rodinného domu. Od března tak již není

stanic pro osobní elektromobily v bytových domech. Žadatelé získají 45 000 korun při pořízení jedné dobíjecí stanice a v případě kombinace s fotovoltaickým systémem se příspěvek zvýší na 55 000 korun. Požádat o něj mohou vlastníci bytových domů nejen v Praze, ale po celé ČR.

JISTOTY, KTERÉ V NZÚ ZŮSTÁVAJÍ

Nová zelená úsporám nadále podporuje veřejnosti již dobře známá opatření. Peníze lze



NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM SE STÁLE VYVÍJÍ

Víte, že nyní je možné zájemci o koupi bytové jednotky přispět částkou až 200 000 korun na její pořízení ve velmi úsporném bytovém domě? Dotaci získá první uživatel bytu, a to pouze jednou. Zakoupit byt musí přímo od stavebníka, který na dům získal povolení po 30. červenci 2019 a objekt řádně dokončil.

Také oblast rodinných domů nezůstala beze změny. U fotovoltaických systémů došlo ke zjednodu-

rozhodující pro získání dotace forma nabytí nemovitosti, ale její energetické parametry, a tedy přínosy pro životní prostředí. Výše podpory může stejně jako u výstavby dosáhnout až 450 tisíc korun a uplatnit ji může pouze první osoba kupující dům od stavebníka, který dům řádně dokončil.

Vlastníci bytových domů získají vyšší příspěvek na modernizaci bytových domů v Praze. U bytových domů NZÚ nově pokryje až 40 % způsobilých nákladů na projekt. Zcela nově program přispěje na instalaci chytrých dobíjecích

čerpat na zateplení fasády, podlah i střechy, výměnu oken a dveří nebo na výstavbu nového nízkoenergetického domu. Stát přispěje na pořízení již zmíněných solárních panelů, ale i takzvané zelené střechy, výměnu starých kamen za tepelné čerpadlo či jiný ekologický zdroj energie.

Na příspěvek navíc dosáhnete, ať se do rekonstrukce pustíte sami či s dodavatelskou firmou. Důležité je, že šetříte dvakrát. Jednou na vstupních nákladech a následně díky nižším výdajům za energie. Navíc se výše dotace odvíjí od účinku provedených opatření. Čím lepší budou konečné energetické parametry vašeho domu, tím vyšší částku získáte. Podívejte se proto na svůj dům komplexně, zvažte

všechny možnosti energetických úspor a zkombinujte více úsporných opatření najednou.

DOTACI LZE ZÍSKAT SNADNO A RYCHLE

Nemusíte se obávat žádné složité administrace dotace. Nejenže vám s ní pomohou realizační firmy, ale ani pro zájemce samotného není žádná věda si dotaci vyřídit. Podmínky programu NZÚ se průběžně vylepšují, snižuje se počet potřebných dokladů a zrychluje se i vyplácení peněz. Se SFŽP ČR žadatelé a příjemci dotací komunikují převážně elektronickou cestou z pohodlí svého domova. Žádost lze podat kompletně přes internet. Ani její vyplnění není nijak složité. Webový formulář má intuitivní pomůcky usnadňující jeho vyplňování a automatickou kontrolu chybně zadaných údajů.

Problém není ani ve vstupních nákladech. I v jejich případě lze čerpat dotaci na nutné ověření dosažených energetických úspor a na posudek zpracovaný odborníky.

ÚSPĚCH A STABILITA NZÚ JSOU PŘÍKLADNÉ

Nejenže zájem o dotace na úsporné bydlení každoročně narůstá, ale domácnosti také stále častěji sahají po komplexních úsporných

řešeních, jejichž přínosem jsou vyšší energetické úspory a nižší zátěž pro klima a životní prostředí. I proto loni zaznamenaly skokový nárůst všechny oblasti podpory.

Na dvojnásobek se zvedl zájem o dotace na výstavbu domů, a to zejména díky rozšíření podpory o domy v nízkoenergetickém standardu. Znatelný nárůst zaznamenal segment malých solárních elektráren. Konkrétně o podporu fotovoltaických systémů požádalo o 70 procent více žadatelů než v roce 2018. Stabílně velkému zájmu se těší rekonstrukce starších rodinných domů. O příspěvek na zateplení požádala v roce 2019 téměř polovina všech žadatelů. Vliv na pozitivní bilanci mělo i zavedení dotace na provedení reálných prací svépomocí. Těto možnosti využila již pětina žadatelů v oblasti renovací domů.

Stále větší oblibě se těší i technologické novinky, na něž lze získat peníze v rámci stavby či rekonstrukce domu. Například pro tzv. zelenou střechu, zlepšující tepelněizolační vlastnosti domu, se rozhodlo 113 zájemců o dotaci, nově podporované venkovní rolety či žaluzie zahrnuje do svých projektů 870 žadatelů. Z obnovitelných zdrojů energie jsou doslova hitem nejvýkonnější domácí fotovoltaické elektrárny (FVE) a jejich kombinace s tepelným čerpadlem, které byly nově zavedeny na podzim 2018.

Program Nová zelená úsporám navazuje na předchozí úspěšný program

Zelená úsporám a kontinuálně běží již od roku 2014. Od této doby do konce března 2020 přijal Státní fond životního prostředí ČR v programu celkově 55 420 žádostí s požadovanou výší podpory 12,7 miliardy korun. Z toho bylo žadatelům schváleno 48 000 žádostí v objemu 10,7 miliardy korun.

V PROGRAMU NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM MŮŽE ČERPAT:

- Majitel rodinného domu, který ho chce zateplit
- Zájemce o pořízení domu s nízkou energetickou náročností
- Zájemce o úsporný zdroj energie nebo solární systém
- Zájemce o koupi bytu v novostavbě nízkoenergetického bytového domu
- Spoluvlastník bytového domu v Praze, který ho chce rekonstruovat
- Zájemce o stavbu bytového domu s nízkou energetickou náročností

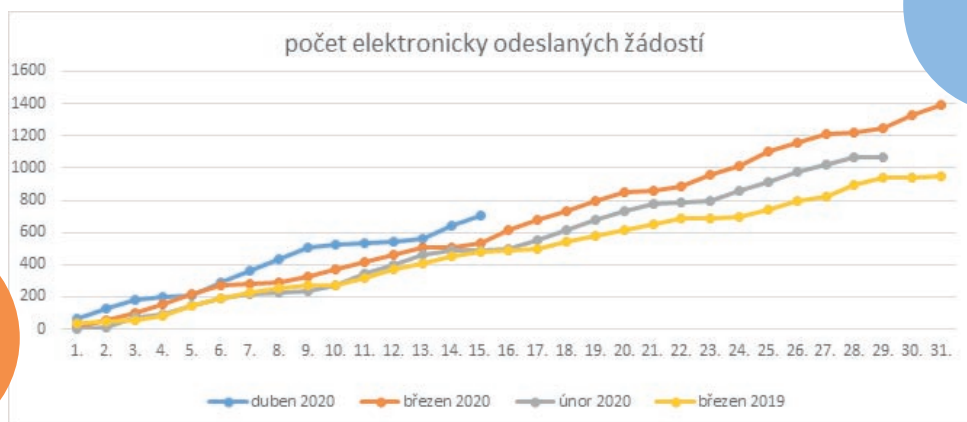
► novazelenausporam ZDE

ZÁJEM O RENOVACE A INVESTICE DO FVE TRVALE ROSTE

v březnu
2019 celkem
962
žádostí

v dubnu
2019 celkem
945
žádostí

v březnu
2020 celkem
1422
žádostí



do 15.
dubna 2020 již
754
žádostí

Covid-19: svět v oddechovém čase

FILIPÍNY

Na plážích filipínského ostrova Palawan, oblíbeném cíli turistů, se nyní pobřeží zabarvilo do sytě růžové barvy. Vrátily se tam tisíce růžových medúz, které odtud turisté zaplašili. „Medúzy rodu kořenoústka (*Crambione mastigophora*) nyní stoupají k hladině, protože už se ve svém přirozeném prostředí necítí ohrožené. Vědci předpokládají, že se dosud držely blíže u mořského dna kvůli přítomnosti turistů,“ uvedl profesor Sheldon Rey Boco z Griffithovy univerzity v Austrálii.

BENÁTKY

Světové agentury přinesly zprávy z Benátek, kam se po celý rok valí davy turistů, ale nyní v důsledku dramatického poklesu lodní dopravy se v nich pročistila voda a do benátských kanálů se tak vrací ryby a labutě. „Voda nyní vypadá průzračnější, protože menší lodní provoz na kanálech nevtírá sedimenty a ty tak zůstávají na dně,“ potvrzuje úřad starosty Benátek Luigiho Brugnara.

Zlepšení životního prostředí i v dalších italských městech navodilo živou diskuzi na sociálních sítích. „Kanci uprostřed mého rodného města, delfini v přístavu, kachny ve fontánách v Římě, benátské kanály mají nyní čistou vodu plnou ryb. Znečištění ovzduší kleslo. Příroda si během karantény v Itálii bere zpět, co jí patří,“ uvedl na Twitteru například italský žurnalista Francesco Delrio z italského města Cagliari na Sardinii.

Snížení emisí

Omezení lidských činností přináší i významné zlepšení kvality ovzduší. Například jen od 1. února do 19. března se emise oxidu uhličitého v leteckém průmyslu snížily ve srovnání se stejným obdobím loni o více než deset milionů tun. A podle předpovědi dalšího vývoje v leteckém průmyslu zveřejněné Mezinárodním sdružením pro leteckou dopravu (IATA) by za letošní rok emise mohly klesnout o 38 procent. To, že emise vypouštěné do ovzduší letos poklesnou, je jisté. Vyplývá to i ze satelitních snímků Evropské kosmické agentury (ESA), podle kterých se emise oxidu dusíku, produkované v Číně v uplynulých měsících snížily až o 40 procent. A to hlavně na přelomu ledna a února, kdy krize covid-19 v Číně kulminovala.

Snahy o nápravu

Jednou z dobrých zpráv je i to, že mnoho lidí po celé Zemi si „díky“ pandemii covid-19 uvědomilo, jak moc křehký může být život na naší planetě. Například americký ministr obchodu Wilbur Ross zmínil ve své přednášce v britském Oxfordu, že se „globalizace vymkla kontrole“. Pozastavil se nad tím, že výroba telefonů iPhone vyžaduje 200 dodavatelů ve 43 zemích na šesti kontinentech. A upozornil i na další fenomén, který souvisí s dopravou a tedy i s emisemi. Ptal se, jak je možné, že například Čína může letecky zasílat do USA zboží levněji, než kolik stojí doručení stejné záсылky na mnohem kratší vzdálenost v USA.



Koronavirus v otázkách a odpovědích

ODPADY

Co s odpady, pokud jsem já nebo celá má rodina v karanténě?

Pro všechny s potvrzenou nákazou onemocnění covid-19 nebo v hygienou nakázané karanténě platí pravidlo: **Odpady netřídíte!**

Třídění odpadu z domácností, kde je někdo nemocný, je zakázané kvůli tomu, aby se zabránilo šíření infekce. S vytříděným odpadem se většinou dále pracuje; například plast končí na třídících linkách, kde se zčásti přebírá i ručně.

Veškerý odpad ukládejte do plastového pytle na odpady, který by měl mít minimální tloušťku 0,2 mm, což ale ty nejtenčí a nejlevnější nesplňují. Pokud jiné nemáte, pak použijte dva pytle na sobě. Odpadků se zbavujte minimálně jedenkrát denně, i když nebudete mít pytel plný. Vždy platí, že ho před vynesením z bytu je nutné otřít nebo postříkat dezinfekcí a pak teprve odnést do černé popelnice.

Klíčové je, aby odpad nezůstával mimo sběrnou nádobu a tím se minimalizoval kontakt pracovníků svozových firem s odpadem. Chrání se tak zdraví popelářů; je pro ně bezpečnější, aby manipulovali pouze s popelnicí.

Ministerstvo životního prostředí aktivně řeší distribuci ochranných prostředků pro pracovníky v odpadovém hospodářství. Tuto záležitost považujeme za zásadní. První distribuce roušek a respirátorů mezi ně již proběhla.

Pro snížení rizika nákazy je důležité, aby si každý před manipulací s odpady a po ní pokaždé pečlivě umyl ruce mýdlem a teplou vodou nebo použil dezinfekční gel. S ohledem na zdraví vaše i vašeho okolí využijte k odnosu odpadků pomoc např. širší rodiny, sousedů, obce či neziskových organizací.

Jak a kam mají vynášet odpad „zdravé“ domácnosti?

Pro vás platí: běžný odpad třídíte jako obvykle.

Pokud používáte jednorázové ochranné pomůcky jako roušky, respirátory či rukavice, vložte je do plastového pytle s tloušťkou minimálně 0,2 mm a zavažte. Pokud máte pouze tenčí pytle, použijte raději dva. Takový balíček vložte do koše nebo do pytle, kam házíte každodenní směsný odpad. Než ho vynesete, pytel pevně zavažte. Takto zabezpečený odpad vhodte pouze a jen do černé popelnice (na směsný komunální odpad). Předejdete tak vysypání odpadu při náhodném rozvázání uzlu, což opět chrání zdraví popelářů.

Po manipulaci s odpady si pokaždé pečlivě umyjte ruce mýdlem a teplou vodou nebo použijte dezinfekční gel.

Provádím jarní úklid domácnosti, můžu odnést odpad na sběrný dvůr?

Ano, můžete. Sběrný dvůr je místo určené obci ke shromažďování, sběru vytříděných a nebezpečných složek komunálních odpadů. Na sběrné dvory mají celou dobu přístup živnostníci, firmy a subjekty vykonávající podnikatelskou činnost, která (vyjma některých služeb) není omezena. Pro veřejnost jsou sběrné dvory přístupné (od úterý 7. 4. 2020), stejně jako sběrný surovin a kompostárny.

Veškeré informace najdete

► **koronavirus ZDE**

Můžu odevzdat autovrak k ekologické likvidaci?

Ano. Je však nutné zachovávat při kontaktu s ostatními osobami odstup nejméně 2 metry a z hygienických důvodů platit bezhotovostně kartou.

OBCE V KARANTÉNĚ:

- V územích nebo obcích, kde byla v důsledku výskytu onemocnění covid-19 vyhlášena karanténa, je nutné přijmout opatření na základě zhodnocení rizik pro pracovníky svozových firem i obyvatel.

- Specifická opatření pro tyto případy by měl stanovit místně příslušný úřad po konzultaci s orgánem ochrany veřejného zdraví (OOVZ) a svozovými firmami.

- Obce mohou zřídit speciální sběrná místa či systém sběru odpadu z domácností, kde se nacházejí nemocné osoby, popř. další specifická opatření, to však vychází primárně z jejich možností, jak následně tento odpad likvidovat a dále z konzultace s orgánem ochrany veřejného zdraví a ve spolupráci se svozovými firmami.

- Týká se to například omezení přístupu ke sběrným nádobám za účelem nežádoucí manipulace s odloženým odpadem, jako je vybírání odpadu z popelnic jinými osobami, přebírání odpadu; dále odkládání zavázaných pytlů mimo kontejnery, třídění odpadů, oddělení svoz odpadů apod.

Bez viru i bez obalu

Zpomalení šíření koronaviru ve velké míře napomáhá i zpřísnění hygienických návyků. Při nakupování to bohužel znamená i vyšší spotřebu jednorázových obalů a rukavic, které nás chrání před potenciálním přenosem viru z povrchů. Jak to ale nyní vypadá v bezobalových obchodech? Možná vás překvapí, že se toho až tolik změnit nemuselo. Jak lze šetřit jednorázové obaly i v době kononavirové pandemie, jsme zjišťovali u Bezobalu.org, vratného systému Rekrabíčka i na Ministerstvu zdravotnictví.

Máme se připravit na bezobalový nákup jinak než obvykle?

Při pohybu mimo domov byste měli mít nasazenou roušku nebo jinou ochranu dýchacích cest, návštěvy obchodu nevyjímaje. Nádobu a sáčky na zboží bez obalu byste měli mít jako obvykle vyčištěné. Pro vyšší ochranu personálu při manipulaci u pokladny sklenice vyvařte. Některé bezobalové obchody navíc nabízejí i nové služby, jako příprava nákupu po objednatelce online, kterou si můžete vyzvednout, nebo pomalu rozjíždí i rozvoz zboží až ke dveřím.

Můžeme místo jednorázových rukavic používat při nákupu vlastní?

Vládní nařízení použití vlastních rukavic dovoluje, je ale důležité, aby i ty byly hygienicky čisté. Nesmíme totiž zapomínat, že chrání nejen nás před kontaktem s potenciálně infikovanými povrchy, ale i ostatní před nákazou, kterou můžeme nevědomky šířit my.

Jak se máme chovat v obchodě co nejopatrněji?

Abyste v obchodě strávili co nejméně času, nákup si předem naplánujte. Před manipu-



laci se zásobníky a volným zbožím si vydezinfikujte ruce a nasadte ochranné rukavice. Případně můžete kontaktu s povrchy a zbožím zamezit i sáčkem, obecně bychom se ale měli dotýkat co nejméně věcí ve veřejných prostorech.

Rozestupy udržujte nejen ve frontách, ale i v celém obchodě. Nepřibližujte se k ostatním zákazníkům na víc než dva metry. Jestli někdo jiný zrovna stojí vedle vámi kýženého zboží, jednoduše počkejte. Zbytečně se nepřibližujte ani k obsluze obchodu, a pokud můžete, platte kartou. Doma po vybalení nákupu na závěr nezapomeňte otřít a vydezinfikovat plochy, kterých se zboží dotýkalo.

Je možné, že některé potraviny kvůli omezením bezobalově nenakoupíme?

Stejně jako v běžných obchodech se v těch bezobalových nevyhnete kontaktu s ovocem, zeleninou a pečivem. Nebalené pečivo by v rám-



ci mimořádných opatření mělo být nabízeno jen v případě, že jsou zákazníkům k dispozici pomůcky osobní hygieny a pokud u pultů s ním nedochází ke shlukování. V některých bezobalových obchodech proto mají čerstvé pečivo pro jistotu připravené v papírových sáčkích. Zeleninu a ovoce, které je před konzumací nutné omýt nebo oloupat i za běžných okolností, si klidně můžete nabírat do vlastních sáčků i nyní.

Je zboží bez individuálních obalů dostatečně chráněné?

Většina zboží je v bezobalových prodejnách chráněna i bez separátních obalů, a to třeba v násypkách či dávkovačích, díky kterým zákazník do kontaktu se zbožím nepříjde. Stejně tak je při dávkování sypkého a tekutého zboží minimální i kontakt s povrchy obchodu, které jsou několikrát denně povinně dezinfikovány. Domů si navíc nedonesete obaly, které se po cestě do regálů mohly s nákazou setkat.

JÍDLA S SEBOU BEZ VÝČITEK

Podpořit své oblíbené restaurace či kavárny a zpestřit si tak jídelníček je rozhodně dobrý krok. Jídla s sebou v jednorázových obalech už ale taková pecka nejsou. Hygienická opatření doporučují neservírovat pokrmy a nápoje do zákazníkem donesených obalů, protože obsluha s nimi musí přijít do kontaktu. Vratné systémy na krabičky a kelímky ale naštěstí stále využívat můžeme. V zapojených podnicích připraví objednávku do obalu, který u nich prošel předepsaným mycím cyklem. Obal lze při příští návštěvě vrátit nebo si s ním přijít pro další jídlo či pití. Jen si teď ke „svým“ vratným obalům nebudujme přílišné pouto. Podle doporučení by měla obsluha naplnit pouze obal u ní umytý a ten náš pro jistotu poslat před dalším použitím znovu do myčky.

Vratné obaly však nejsou vůbec vhodné pro osoby nakažené či v karanténě. V tomto případě je bohužel jednorázový obal nejlepší cestou.

» PRODEJCŮM

Doporučení Státního zdravotního ústavu pro materiály určené pro styk s potravinami a výrobky pro děti do 3 let.

► ZDE



Pomáháme sobě i jiným

PODPORA ZOO A ZÁCHRANNÝM STANICÍM

Zoologické zahrady se v současné situaci potýkají s nedostatkem finančních prostředků kvůli ztrátě příjmů ze vstupného v době koronavirových opatření.

Dotační program MŽP „Příspěvek ZOO“ je určený pro všech 29 licencovaných zoologických zahrad v Česku a kromě příspěvku na krmivo jsou z něj standardně podporovány až do celkové výše 20 milionů korun i projekty na ochranu biodiverzity a environmentální výchova a osvěta. Místo obvyklého proplácení podpory v druhé polovině roku s ohledem na mimořádnou situaci jim Ministerstvo životního prostředí nabídlo svou pomoc v podobě příspěvku na nákup krmiva víceméně obzvláště.

Podobně jsme letos navýšili příspěvek záchranným stanicím o pět milionů korun na celkových 17 milionů korun. V případě záchranných stanic byla vždy poskytována podpora na jejich činnost za rok zpětně na základě vykázaných aktivit, ale MŽP je připraveno poskytnout i dílčí platbu v průběhu roku, která pomůže stanicím překlenout současné období.

Pomoc zvířatům v ZOO ale může každý z nás, například prostřednictvím tzv. adopce nějakého zvířete, návštěvou své nejbližší nebo nejoblíbenější zoologické zahrady, jakmile to současná mimořádná opatření umožní. Právě tak přivítají záchranné stanice balíček s krmivem, hračkami nebo pelíškem pro hendikepovaná zvířata. Ale doporučujeme se s nimi nejprve

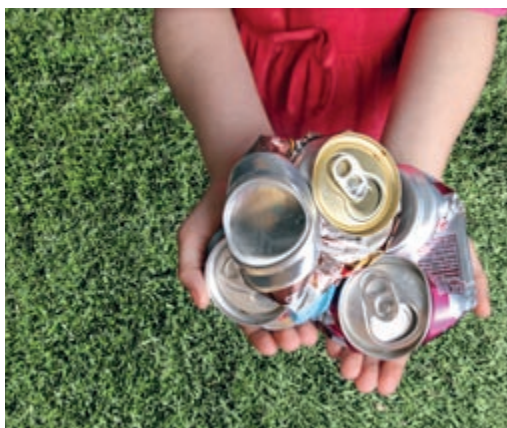


domluvit, jakou formu pomoci preferují a čeho mají akutní nedostatek.

UKLIÐME ČESKO 19. ZÁŘÍ

Pohyb na čerstvém vzduchu posiluje imunitu a je jednou z mála smysluplných činností, které lze v současné době provozovat. Proč nespojit pobyt v přírodě s jejím úklidem?

► uklidmecesko.cz ZDE



Konání organizovaných úklidových akcí, kterých bylo naplánováno před vyhlášením stavu nouze přes 2400, se uvolňuje postupně, podle situace. Organizované větší úklidové akce tak proběhnou s největší pravděpodobností až na podzim při Celosvětovém úklidovém dni, který je letos vyhlášen na 19. září. Bylo by však škoda nevyužít příležitosti, kdy nebývalý počet lidí vyrazí s rodinou či jednotlivě do přírody, k jejímu jarnímu úklidu. Bezpečně, sami či s rodinou (dbejte aktuálních bezpečnostních opatření a nesbírejte papírové kapesníky, rozloží se...).

A pokud zvládnete „divoký“ odpad i třídit, kontejnery a sběrné dvory najdete v nové aplikaci

► kamsnim.cz ZDE